

Plan van aanpak onderzoek vestiging datacenters

Inleiding: waarom dit onderzoek

In het coalitieakkoord 2022 – 2026, *Samen bouwen aan vertrouwen*, is afgesproken onderzoek te doen naar de vestiging van datacenters. In het coalitieakkoord staat hierover de volgende passage:

“De gemeentelijke overeenkomsten, besluitvorming en voorgenomen ontwikkelingen rondom de vestiging van datacenters worden onafhankelijk onderzocht. De resultaten van dit onderzoek worden openbaar (...)”

Het onderzoek zetten we aan de hand van dit plan in werking.

Uitgangspunten en aandachtspunten

Met dit plan van aanpak sluiten wij aan bij de bespreking van de uitgangspunten en doelen van het onderzoek in de gemeenteraad, op 3 november 2022. De raad heeft een bedrag van € 100.000 beschikbaar gesteld voor het onderzoek. Het college heeft toegezegd de onderzoeksvraag te delen met de raad, en de raad op die manier bij het onderzoek te betrekken.

Aanvullend willen wij benadrukken dat het onderzoek bedoeld is om van te leren. Dat is voor ons essentieel. Het gaat ons erom lessen te trekken voor toekomstige ontwikkelingen in de gemeente; in het bijzonder ontwikkelingen van grote omvang, met een grote impact op de samenleving en het landschap.

Aandachtspunten hierbij zijn:

- De afbakening van de te onderzoeken periode;
- Onderzoek beleggen bij een extern bureau;
- De onderzoeksvragen en de uitvraag aan dit bureau ter bespreking voorleggen aan de Toetsingskamer;
- De Toetsingskamer vragen suggesties te doen voor geschikte bureaus;
- Het te selecteren bureau laten meedenken over aanvulling of aanscherping van onderzoeksvragen.

De uitvoering van het onderzoek, en de mogelijke vragen bij interviews en/of enquêtes zijn de verantwoordelijkheid van het geselecteerde bureau.

Doel van het onderzoek en beoogd resultaat

Het onderzoek heeft een tweeledig doel:

1. Een reconstructie (feitenrelaas en beschouwing) van het proces van planontwikkeling voor datacenters, het bestuurlijke en maatschappelijke debat hierover, de besluitvorming over datacenters in het college en in de raad en de ambtelijke voorbereiding van deze besluitvorming;
2. Het benoemen van punten van verbetering hierbij en het doen van aanbevelingen voor de planontwikkeling voor en besluitvorming over toekomstige grootschalige ontwikkelingen in de gemeente Hollands Kroon.

Het beoogde resultaat is een compacte rapportage, exclusief bijlagen. De rapportage en de bijlagen zijn openbaar, met inachtneming van wat de Wet open overheid hierover bepaalt.

We vragen de onderzoekers expliciet aandacht te besteden aan:

- De (totstandkoming en navolgbaarheid van-) besluitvorming (structuurvisie, gebiedsplan, bestemmingsplan) in college en raad hierover en de verslaglegging hiervan;
- De ambtelijke advisering hierover;
- De bestuurlijke en ambtelijke contacten, afspraken en contracten met private partijen, waaronder in elk geval projectontwikkelaar Agriport A7, Microsoft en Google;
- De bestuurlijke en ambtelijke contacten en afspraken met andere overheden, waaronder de provincie Noord-Holland, de Rijksoverheid, naburige gemeenten, het Hoogheemraadschap Noord-Holland Noorderkwartier en de omgevingsdiensten voor Noord-Holland Noord en het Noordzeekanaalgebied;
- De communicatie met inwoners en de geboden mogelijkheden tot participatie van inwoners;
- De contacten met regionale media en andere media.

Reikwijdte onderzoek

Het onderzoek gaat over de periode 2012 – 2022, met een terugblik naar de periode voor 2012. Toen werden de eerste gesprekken over mogelijke vestiging van datacenters gevoerd in de rechtsvoorgaande gemeente Wieringermeer, die in 2012 opging in de gemeente Hollands Kroon. De onderzoekers wordt gevraagd een voorstel te doen voor de omvang van het onderzoek. Met als randvoorwaarde dat de totale kosten het geoffreerde bedrag niet mogen overschrijden.

Onderzoeksmethodiek

Het geselecteerde bureau doet een voorstel voor de toe te passen onderzoeksmethode(s) die het noodzakelijk acht.

De gemeente draagt zorg voor toegang tot alle beschikbare documenten over datacenters, met inbegrip van de documenten voor besluitvorming in college en raad. Desgevraagd levert de gemeente een lijst van mogelijke gesprekspartners – ambtelijk en bestuurlijk, en ook van betrokken

derden. Daarbij kan het ook gaan om oud-medewerkers van de gemeente, en voormalige leden van het college.

Het bureau meldt de gekozen onderzoeksmethode(s) aan het college, dat zorg draagt voor het informeren van de gemeenteraad, zoals op 3 november 2022 toegezegd.

Bureauselectie

Op basis van overleg met de Toetsingskamer en/of de gemeenteraad starten we de bureauselectie, in nauw overleg met team Inkoop. Wethouder Robert Leever is beschikbaar voor een nog samen te stellen beoordelingscommissie. Het lijkt raadzaam ook de concerncontroller hierbij te betrekken. De concerncontroller is hiertoe bereid. De Toetsingskamer vaardigt twee leden af voor de commissie voor de bureauselectie. Team Inkoop levert een adviseur voor de aanbesteding en de begeleiding van de beoordelingscommissie.

Periode van uitvoering en datum van oplevering

Het onderzoek moet zo spoedig mogelijk en binnen een realistische termijn klaar zijn, met als richtlijn een periode van zes maanden na gunning. Het bureau dient zijn onderzoeksrapport in bij het college, dat opdrachtgever is. Het college biedt het rapport aan bij de Toetsingskamer en aan de raad. De Toetsingskamer wordt tussentijds geïnformeerd over de voortgang van het onderzoek.

Informeren van betrokkenen

Voorafgaand aan de openbaarmaking worden alle betrokkenen geïnformeerd over het concept-onderzoeksrapport. Het college vindt het belangrijk dat dat zorgvuldig gebeurt, en dat betrokkenen de gelegenheid krijgen om te reageren. Alle reacties worden vertrouwelijk behandeld.

Bekendmaking onderzoek

Het college stuurt het onderzoeksrapport naar de Toetsingskamer, de gemeenteraad en de ambtelijke organisatie, na er zelf kennis van te hebben genomen. Daarmee is het rapport openbaar. Ter begeleiding stelt het college een persbericht op, in nauwe samenspraak met het onderzoeksbureau.